

Torsdag, 21. des. 1944.

Krigsoversikt.

Siden krigsoversikten i julenummeret ble skrevet har tyskerne satt inn en overraskende offensiv i Ost-Belgia. Offensiven er meget kraftig, men strekker seg over et forholdsvis begrenset område. Tyskerne som har hovedsakelig kjempet mot I. arme har allerede hatt betydelig framgang. Offensivens militære mål synes å være Antwerpen. Skulde tyskerne virkelig nå Antwerpen og få ødelagt havneanleggene her får de igjen må trekke seg tilbake, vil de all planer sikkert bli forsinket med flere måneder.

Skulde tyskerne ikke oppnå annet enn forholdsvis verdiløse terrengvinnger, og hele denne offensiv som sikkert har lagt beslag på alt hva tyskerne har av disponible reserver, bare "løperut i sanden" kan krigen være slutt flere måneder før enn beregnet. Det er meget ved denne offensiv som minner om "Ludendorffoffensiven" i 1918. Også den gang lot Fock de tyske tropper få rykke et stykke fram før han satte inn en motoffensiv. Men da den allierte motoffensiv ble satt inn varte det heller ikke lenge før tyskerne måtte be om fred. Hensikten med denne offensiv var at en håpet på bedre fredsforholdelser hvis den førte fram.

Hva hensikten med den pågående tyske offensiv kan være, er ikke helt klart. Å sette inn alle de disponible reserver på et lite frontavsnitt, i et øyeblikk hvor den overmaktige fiende trenger fram mot landets grenser fra alle kanter synes å være temmelig vanvittig.

Det kan jo tenkes at det er Hitlers "geniale intuisjon" som igjen er ute og går. I så fall har denne offensiven neppe noen fornuftig forklaring. Kanskje skal hans tyske arme nå enten seire eller søke "en død i skjønnhet". Kanskje trenger det tyske folk igjen å høre litt om "framstormende tyske panserbiler". Det passer for dårlig sammen med all den propaganda og alle de forberedelser som har vært truffet for tysk franktirorvirksomhet og for at kampen skal føres like til Berchtesgaden. Nei det er nok mere rimelig å tro at denne offensiv både er inspirert og ledet av Tysklands beste strateger, von Rundstedt og Model. To dyktige offiserer for hvem Tyskland ikke er partiet. De ser ikke med blide øyne på en for Tyskland nytteløs

og ødelaggen partisankrig. Det spiller mindre rolle for dem om partiet går under i denne krig, hvis bare ikke Tyskland går under. Partisankrig på tysk grunn vil bety et nytt "50 års krigens" mørke for Tyskland. Partisanene vil snart være slått men Tyskland vil moralsk og materielt være sunket ned i et hoplost mørke.

Nei disse herrer vil ha avgjørelsen på vestsiden av Rhinen. Kan de nå mot formodning ta Antwerpen, vil det bli vanskelig for de allierte å koordinere sin offensiv med russernes ventede vinteroffensiv, og den endelige avgjørelse vil sikkert bli utsatt i mange måneder. Kanskje nærer de da et fåfengt håp om at en krigstrøtt verdens vil gi Tyskland en annen fred enn en betingelsesløs kapitulasjon.

Mislykkes denne offensiv da vil den faktiske avgjørelse snart være falt, og Hitlers patenkte partisaner oppbrukt. Det vilde ikke være mulig hverken for Himmler eller Hitler å forlange denne krig til hele Tyskland er lagt i grus.

Sabotasjer. I slutten av forrige uke ble det begått en rekke sabotasjehandlinger i Oslo. Fredag ble 800 forsvinningsdrakter hentet av en del bevapnede menn med lastebil fra "Hercules"Konfeksjonsfabrikk, K.L. 5 morgen natt til lørdag ble "Fram Motorcompany", som er et av tyskernes største bilverksteder, ødelagt. En rekke tyske biler ble sprengt i luften.

Lørdag ettermiddag ble 5 tankvogner på Lysaker stasjon ødelagt.

En av de flotteste sabotasjehandlinger hjemmefrontstyrkene har satt iverk, ble utført på Thunes Mek. Verk. fredag ved 19 tiden. Da vaktmesteren skulde forlate verkstedet ble han møtt i porten av 5 mann som på en elskverdig måte ba ham om å følge dem tilbake til verkstedet. Da de 5 mann ved siden av sitt elskverdige vesen var godt utstyrt med skytevåpen, hadde vaktmesteren intet valg. Dette var den eneste forholdsvis fredelige måte en nå kunne slippe inn i verkstedet på, da en ellers måtte ha brukt alarmklokke og vært nødt til å vise fram papirer etc. før porten var blitt åpnet. I verkstedet ble det lagt sprengladninger i cylinderne til to høyfjellslokomotiver og et uferdig elektrisk lokomotiv. Videre ble det lagt sprengladninger i en spesialfrøsmaskin bil Karonfabrikasjon samt et lager

av deler til kanoner. Luftene ble avpasset slik at alle eksplosjoner skulde slå på en gang. Luftene ble antendt og de 3 mann forlot verkstedet. 6 eksplosjoner inntrådte umiddelbart for de tyske vaktmannskaper kom til verkstedet. Tyskerne begynner nærlig sitt vakthold kl. 19.30. På bedriften har en en tid vært forundret over hvorfor det uferdige elektriske lokomotiv ble ødelagt. Lokomotivet manglet nemlig hjulganger og disse har en ment allikevel ikke kunne skaffes før krigen var over. Sabotørene har imidlertid vært bedre underrettet. Slåkehjulganger er i disse dager lossert i Filipstad.

Nyhetsene fra London onsdag 20/12 kl. 18.30. Vestfronten. Korrespondenten ved det allierte hovedkvarter melder at farten i den tyske offensiv er bremsert ned endel. Tyskerne har trengt inn over den belgisk/luxembourgsk grense på 4 steder og til dels dypt inn i allierte stillinger. Fra Monschau rykker tyskerne framover mot Liège, og endel amerikanske tropper er avskåret. Det er tett tåke, og dette hindrer de alliertes operasjoner. Tyskerne står ved Stavelot 20 km inne i Belgia og St. Vith, 9 km. inne i landet. Det allierte taktiske flyvåpen rettet flere angrep mot tyske stillinger igår, og 11 tyske fly ble slutt ned over Trier. Det meldes om liten virksomhet på den øvrige del av vestfronten. Dillingen er, bortsett fra fabrikkstrøket, helt renert for tyskerne.

Østfronten. Russiske tropper nærmer seg jernbaneknutepunktet Mosina. Meldinger fra fronten forteller om kraftige kamper på 3 steder av byen. Denne er den siste tyske festning som sperrer russernes framstøt gjennom Slovakia. Fra marskalk Titos hovedkvarter meldes at jugoslaviske styrker er trengt inn i en by ca. 120 km. sør-øst for Beograd.

Italia. Det meldes om ny framgang nord-vest for Faenza.

Hellas. General Scobie har utstedt en erklæring om at det kl. 9 imorgen tidlig vil bli innledet et bombardement av alle Elasstillinger med alt det skyts briterne rår over i og omkring Aten og Piræus. Sivilbefolkningen oppfordres derfor å holde seg vekk fra disse strøk. Elasstyrkene har inn tatt hovedkvarteret for RAF utenfor Aten. Undsetningen kom for sent fram til å redde dette, men mange av mannskapet kom i sikkerhet. Greske arbeidere har meldt seg til tjeneste til lossing av britiske skip. Underhuset begynte i ettermiddag debatten om situasjoner i Hellas.

Norge. Det har lenge gått rykter i Norge om at generaloberst von Falkenhorst skulle bli erstattet av general Rendulic. Riktigheten av dette er nå blitt bekreftet. Dette betyr sikkert at terroren ytterligere skal skjerpes, og det kan kanskje også bety at

Terboven blir skjult ut. Vis a vis Falkenhorst var nok Terboven den som hadde mer å si, men overfor Rendulic vil han vel vise seg å være den svakere part. Rendulic er en høy partimann og har en SS-divisjon under seg. Det var han som sammen med Jonas Lie ga ordre om de første ødeleggelsler i Ost-Finmark. Det ser ut til at Terboven helt har gitt opp å bruke Skauvåg til bolig. Han har tatt opphold i en vilkt på nedre Frogner, der også de tyske SS-folkene ninger befinner seg.

Det tyske hovedkvarter skal flyttes fra Oslo til Lillehammers. I den anledning er prestene og biskopene, som hittil har hatt Lillehammer som forvisningssted, blitt sendt til Helgøya. I Lillehammer er det rekvirert hus i store mengder for å gi plass for hovedkvarteret. Grunnen til at Lillehammer er blitt valgt til hovedkvarteret, skyldes vel for en stor del byens sentrale beliggenhet med lett adgang til Trondelag og Vestlandet, men til dels nok også en viss defensiv bakgrunn, idet sabotasjehandlingene ikke er så lett gjennomførte i en mindre by som i Oslo.

Den berømte angiver og Gestapo-agent Ivar Grande fra Trondheim har omsider møtt sin skjebne, 35 år gammel. Kjemper og kaltheter ved hans død er ikke kjent. Derimot har man god glede på hans lange synderegister. Det er innført portforbud i Farsund.

A/S Nordag - siste kapittel.

Ivåren storkrigen synes å være gått inn i sin slutfase, er også slutten på A/S Nordags storslagne lettmetalløventyre i Norge nær. 2 av firmets mest storslagne byggeplasser var Glomfjord og Eitheimsmesset i Ødda, der det skulle anlegges aluminiumsfabrikker av internasjonalt format. I Glomfjord er man for langt ferdig med rivningen av den aldri fulførte fabrikken - som ikke må forveksles med den gamle bedrift Glomfjord Smalteverk - og det eneste som gjenstår i jern på stedet, er gjenstander i stein i hauger, rest sammen etter at bygningsjernet var fjernet med kran. Det er ikke mulig å angi nøyaktig hva Glomfjordøventyret har kostet. Tyskme i Nordag vet det sikkert ikke selv, slikt rot som det var i firmaets papirer, men en saltemålig bedømning nevner tallet 60 mill. kroner som noe nær de riktige. På Eitheimsmesset har de vært besattiget med rivninger siden i vår, men er endå ikke ferdig. Planene hadde der ikke så langt mot utførelsen som i Glomfjord, men det er anslagsvis nedlagt 40 mill. kroner. Sammenlagt skulle det da bli et kapitalforbruk på 100 mill. kroner uten å få produsert så meget som lkg. aluminium. I sannhet en triumf for den "berømte" tyske teknikk og organisasjonsevne.

Siste Runde meddeler herved sine lesere at siste nummer for jul kommer ut lørdag den 23. Første nummer på nyåret blir torsdag 4. januar.